

Republika e Kosovës • Republika Kosovo • Republic of Kosovo
Institucioni i Avokatit të Popullit • Institucija Ombudsmena • Ombudsperson Institution

---

IZVEŠTAJ SA PREPORUKAMA

Ž.br. 185/2012

Mikireme Maliqi

protiv

Apelacionog Suda

Za: Gđ. Tonka Berishaj- v.d. Predsednik
Apelacioni Sud u Prištini
G. Nehat Idrizi, predsedavajući
Sudski Savet Kosova

Predmet: U vezi sa sudskim predmetom C. br. 3439/15 koja se tiče podele imovine stečenu u zajedničkom vlasništvu.

Pravna osnova: Ustav Republike Kosovo, član 135, stav 3
Zakon o Obdusmanu, član 16 stav 8

Priština, 5 maj 2016
Priština

Cilj izveštaja

1. Cilj ovog izveštaja je da se skrene pažnja Apelacionom Sudu u Prištini, u vezi sa potrebom preduzimanja dodatnih mera za poboljšanje rada sudstva i efikasnim i efektivnim funkcionisanjem sudova.
2. Ovaj izveštaj se zasniva na individualnu žalbu gđ. Mikireme Maliqi, podržava se na činjenice i dokaze stranke, kao i na spise predmeta koje poseduje Institucija Ombudsmana (IO), u vezi sa sudskim postupkom za odlučivanje o predmetu C. br. 3439/15, koja se odu zajedničkog doprinosa u braku.

Sažetak činjenica

3. Na osnovu informacija i dokumenata koje poseduje IO, činjenice se mogu sažeti kao u nastavku:
4. Dana 22 maja 2000, žalilac je podnela tužbu za priznavanje prava vlasništva na osnovu zajedničkog doprinosa u braku u Opštinskom Sudu u Gnjilane (OSGNJ).
5. Dana 8 decembra 2000, OSGNJ, tokom donošenja presude u vezi sa ovim predmetom, donela je odluku C. br. 187/2000, na osnovu koje se obija zahtev za tužbu žalioaca priznavanje prava vlasništva na osnovu zajedničkog doprinosa u braku i podele na idealnih ½ delova za dva stana u Gnjilane, kupljeni plac kod gradskog parka, pokretne imovine u ordinaciji i vozilo.
6. Okružni Sud u Gnjilane (OSG), tokom donošenja presude na osnovu žalbe žalioaca, dana 10 aprila 2001, donela je odluku Ac.br. 5/2001, na osnovu koje je odbijena žalba žalioaca kao neosnovana.
7. Na osnovu presude OSG-a, žalilac je na vreme podnela reviziju, zbog suštinskih povreda odredbi parničnog postupka i pogrešne primene materijalnog prava, i predložila je da se poništi drugostepena presuda i da se predmet vrati na ponovno suđenje u prvom stepenu.
8. Vrhovni Sud Kosova (VSK), nakon razmatranja osporene presude, doneo je Revidirao presudu br. 20/2001, od 31 decembra 2002 godine, prema kojoj se revizija tužioca prihvata i zbog suštinskih povreda odredaba parničnog postupka, poništava se presuda OSG, Ac.br. 5/2001 od 10.04.2001 i presuda OSGNJ-a, C. br. 187/2000, od 08.12.2000, i vrati predmet prvostepenom sudu na ponovno suđenje.
9. Dana 14 novembra 2005 godine, OSGNJ je doneo presudu C. br. 83/2003, prema Delu I odredbe presude, delimično je odobren zahtev za žalbu tužioca i zaključeno je da žalilac ima pravo na zajedničkom vlasništvu, na osnovu zajedničkog doprinosa u braku od 1/3 idealnog dela kuće sa dva ulaza i dvorištem. Dok je pod Deo II odredbi odbijen zahtev na žalbu žalioaca za priznavanje prava na ½ stana od 45 kvadratnih metara, na zemljištu površine 200 kvadratnih metara i deo pokretne imovine.

10. OSG, tokom odlučivanja o predmetu, dana 30 avgusta 2008 godine, doneo je presudu Ac.br. 26/2006, na osnovu koje delimično je prihvaćena žalba žaliloca i promenila je deo I odredbe OSGNJ-a, C.br.83 / 2008, i dokazala je da žalilac ima pravo na zajedničku imovinu na osnovu zajedničkog doprinosa na delove zanatskih poslova u objektu tuženog u udelu od ¼, dok prvostepena presuda je potvrđena u delu II i III odredbe.
11. Protiv presude OSG-a, žalilac je na vreme dostavio reviziju, zbog povrede odredbi parničnog postupka i pogrešne primene materijalnog prava.
12. VSK, nakon razmatranja osporene presude, doneo je presudu Rev. br. 268/2006, dana 24 decembra 2008 godine, prema kojoj prihvata se revizija žaliloca i zbog povrede suštinskih odredaba parničnog postupka, poništava se presuda OSG-a, Ac.br. 26/2006 i presuda OSGNJ-a, C.br.83 / 2003, i predmet se vraća prvostepenom sudu na ponovno suđenje.
13. Dana 20 decembra 2010 godine, OSGNJ je donela presudu C.br.46 / 2009, na osnovu koje je odobrena kao osnovana zahtev žaliloca, dok tuženi se obavezuje da u ime imovine stečene u zajedničkom vanbračnom i bračnom životu, obračunat na iznos novca u iznosu od 54.864.35 evra, kao i da se priznaje pravo vlasništva na ½ idealnog dela u zajedničkom vlasništvu žaliloca u ime zajedničkog vlasništva nepokretne imovine.
14. OSG, na osnovu žalbi okrivljenog, je donela odluku AC.br.85 / 2011, dana 17 maja 2012 godine, na osnovu koje se poništava presuda OSGNJ, C.br.46/2009 dana 20.12.2010, i predmet zbog povrede odredaba parničnog postupka, vraća se u prvostepenom sudu na ponovno suđenje.
15. Dana 25 juna 2015 godine, OSGJN, je doneo presudu C.br.393/12, prema kojoj je delimično odobrena žalba žaliloca, na osnovu odredbe I, utvrđuje se da žalilac na osnovu datog doprinosa tokom trajanja bračne i vanbračne zajednice, je ko-vlasnica zajedničkog vlasništva od 33,85% ukupne površine kuće i dvorišta, na osnovu odredbe II odbijena je kao neosnovana zakonom preostali deo zahteva tužbe zahtevane više od presuđenog dela, koja se odnosi na sertifikaciju pravo vlasništva žaliloca od ½ idealnih delova kuće i dvorišta, a ostatak zahteva kojim se traži od ½ idealnog dela stana u ulici "Bojana" i stana u ulici "Kamnik" i ½ katastarske parcele u ulici "M.Tita". Prema odredbi III, odbija se i preostali deo zahteva žaliloca prema kojoj je zahtevala da se dokaže da je suvlasnica ½ idealnih delova imovine kućnih predmeta.
16. Dana 9 jula 2015 godine, tužilac je podneo žalbu u ASP, protiv presude C.br.393/12, od 9 jula 2015.

Pravni osnov za postupanje Ombudsmana

17. *Prema članu 135, stav 3 Ustava, "Ombudsman ima pravo da daje preporuke i predlaže mere, kada primeti da kršenje ljudskih prava i sloboda od strane organa javne administracije i drugih državnih organa". Takođe, Zakon br. 05/L-019 o Obdusmanu,*

član 16, stav 8, predviđa da *“Ombudsman može da daje opšte preporuke o funkcionisanju pravosudnog sistema. Ombudsman neće intervenirati u drugim slučajevima i pravnim postupcima koji se vode pred sudovima, osim kada se postupak odugovlači”*.

Istraga slučaja od strane Ombudsmana

18. Dana 18 aprila 2012, žalilac, protiv OSG, obratila se Ombudsmanu žalbom za odugovlačenjem sudskih postupaka na osnovu podnete žalbe 22 maja 2000, pri OSGNJ, za podelu imovine stečene u braku.
19. Dana 19 aprila 2012, predstavnik IO-a, posetio je OSG, razgovarao sa sudijom slučaja koji je tvrdio da će se slučaj procesirati veoma brzo od suda.
20. Dana 17 maja 2012, OSG, je doneo presudu Ac.br.85/2011, na osnovu koje se poništava prvostepena odluka i predmet se vraća na ponovno odlučivanje.
21. Nakon vraćanja slučaja na ponovno odlučivanje u prvom stepenu, slučaj je dodeljen za razmatranje prvom sudiji, ali na osnovu zahteva tužene strane za izuzeće sudije, slučaj je dodeljen drugom sudiji, koji, kasnije, zbog sumnji za izvršenje krivičnog dela, je pritvoren. Iz tog razloga, u mesecu mart 2013 godine, slučaj je dodeljen trećem sudiji, koji je procesirao i od datuma 21 maja 2013 pa do 25 juna 2015 godine, kada je usvojena presuda prvog stepena, održane su dvanaest sudskih seansi za razmatranje slučaja.
22. Takođe, od datuma 6 maj 2014 do 14 januar 2015, treći sudija predmeta, na osnovu Disciplinske Komisije, u okviru Sudskog Saveta Kosova (SSK), privremeno je suspendiran od posla, zbog sumnji za krivično delo ne-izveštavanja ili lažnog izveštavanja imovine.
23. Odmah nakon povratka sudije na posao, dana 22 januar 2015, predstavnik IO-a je posetio OSG, razgovarao sa sudijom, koji je odmah odredio seansu na datum 27 februar 2015. Dana 21 maja 2015, održana je sudska seansa i sporno pitanje je objavljena završenom, i 25 juna 2015, OSG je donela presudu C.br.393/12.
24. Ombudsman primećuje da, tokom ovog perioda ovim slučajem su se bavili tri sudije, bilo je dva zahteva za izuzeće sudije od slučaja, jedan sudija je izuzet od slučaja, jedan sudija je pritvoren i treći sudija tokom ovog perioda je suspendiran od posla u vremenskom trajanju od osam meseci.

Pravni instrumenti primenljivi u Republici Kosovo

25. Ustav Republike Kosovo (URK), u članu 31, stav 1, određuje da: *“Svakome se garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih nadležnosti”*.

26. Dok član 54, određuje da: *“Svako ima pravo na sudsku zaštitu u slučaju kršenja ili uskraćivanja nekog prava koje je garantovano ovim Ustavom ili zakonom, kao i pravo na efikasne pravne mere ukoliko se utvrdi da je pravo prekršeno.”*
27. Evropska Konvencija o Ljudskim Pravima (EKLJP), stav 1 člana 6 EKLJP-a određuje da: *“U određivanju civilnih prava i obaveza, svaki čovek ima pravo na pravičan i otvoren postupak unutar razložnog roka”.*
28. Dok član 13 EKLJP-a određuje da: *“Svaki čovek, kojem su prekršena prava zagarantovana ovom Konvencijom, ima pravo za efektivna pravna sredstva za vraćanje tog prava od strane nacionalnog autoriteta, bez obzira da je prekršaj mogao da se izvodi od strane lica koja deluju tokom obavljanja njihovih službenih funkcija.”*
29. Zakon br. 03/L-006 o Parničnom Postupku, u članu 1 određuje da: *“ Zakonom o parničnom postupku određuju se proceduralni propisi na osnovu kojih sud razmatra i rješava sporove pravno-građanskih odnosa fizičkih i pravnih lica, ako posebnim zakonom nije drugačije utvrđen”.*
30. Na osnovu člana 10, paragrafi 1 istog zakona *“ Dužnost suda je da nastoji da se postupak vodi bez odugovlačenja i sa što manje troškova, kao i da onemogući svaku zloupotrebu proceduralnih prava koja po ovom zakonu pripadaju strankama”.*
31. Član 12 ovog zakona obavezuje sud da *“ Prvostepeni postupak, kao pravilo, se sastoji iz dva sudska ročišta: a) pripremno ročište; b) ročište za glavno razmatranje pitanja.*
32. Dok prema članu 190, stav 3, istog zakona, predviđa da *“ Raspraviti/ drugostepeni sud će zakazati neposrednu raspravu stvari iako je prvostepena presuda poništena dva puta, i kada na ročištu kolegijuma ocijeni da je presuda protiv koje je podneta žalba zasnovana na osnovnom kršenju odredbi parničnog postupka, ili na pogrešno ili nepotpuno konstatovano faktičko stanje.”*
33. Član 199 ovog zakona predviđa da: *“ Sud u stvari, ima zadatak da odmah nakon što pristigne rješenje drugostepenog suda, zakaže pripremno ročište ili ročište za glavnu raspravu stvari, koje treba da se održi najkasnije u roku od trideset (30) dana nakon pristizanja rješenja drugostepenog suda, kao i da izvrši sve parnične radnje i da razmotri sporna pitanja koje je podneo drugostepeni sud u svom rešenju”.*
34. Dok član 441, stav 1, izrazito određuje da: *“ Ročište o glavnom pretresu stvari ne može se odložiti na neodređeno vreme ”.* Stav 2 istog člana određuje takođe da: *“ Glavno ročište ne može se odložiti više od trideset (30) dana [...]”.*
35. **Zakon br. 03/L-199 o Sudovima**, član 7, stav 3, određuje da: *“ Svako lice ima pravo da se obrati sudu sa zahtevom za zaštitu i sprovođenje svojih zakonskih prava. Svako lice ima pravo da koristi pravne lekove protiv sudske odluke ili odluke donete u upravnom postupku koja krši njegovo/njeno pravo ili interes na način utvrđen zakonom”*
36. Dok prema članu 7, stav 5, istog zakona, određuje se da *“Svi sudovi treba da funkcionišu na brz i efikasan način kako bi obezbedili brzo rešavanje predmeta.”*

Pravna analiza

37. Podnositelj žalbe se žali na neuspeh pravosuđa, Opštinskog Suda Gnjilane, Okružni Sud u Gnjilanu i Vrhovni Sud Kosova, za donošenje odluke u vezi sa njenom tužbom 22 maja 2000, nakon što još uvek nije donela konačnu odluku u vezi sa slučajem, se tiče kršenja njenih prava na pravično suđenje u razumnom roku propisanom u stavu 1 člana 6 EKLJP-a koji garantuje da: “ *Prilikom utvrđivanja građanskih prava i obaveza ili osnovanosti bilo kakve krivične optužbe protiv njega, svako ima pravo na pravično suđenje i javnu raspravu u razumnom roku (...)*”.
38. Ombudsman primećuje da pomenuti slučaj, od podnošenja žalbe datuma 22 maj 2000, dan kada se gđ. Maliqi, obratila tužbom Opštinskom Sudu u Gnjilane, **postupci su trajali duže od 15 godine** i do dana izdavanja ovog izveštaja još uvek nemamo pravosnažne odluke, što nije u skladu sa pravom za pravičan sudski postupak, unutar razložnog roka, garantiran stavom 31 Ustava Republike Kosovo i stavom 1 člana 6 EKLJP-a i člana 10.1 KZK.
39. Takođe, Ombudsman, u vezi sa ponašanjem sudskih autoriteta primećuje da, od datuma 22 maj 2000, prvostepeni sud je ukupno usvojio četiri presude, od kojih tri presude su poništene od viših sudova, zbog suštinskih prekršaja pravnih odredbi, dok četvrta presuda je doneta 25 juna 2015 godine. OSG, kao drugostepeni sud, je usvojila dve presude i jedne odluke, presude su takođe poništene na osnovu revizije VSK. Dok VSK, je usvojila dve presude, na osnovu kojih je primljena revizija žalbene strane i poništene su presude prvostepenog i drugostepenog suda. Dakle, iz tog razloga, Ombudsman smatra da ova donošenja odluka sudova/sudija predstavlja njihov neuspeh za završno odlučivanje o predmetu, na štetu podnosioca žalbe i predstavlja neuspeh za sudsku zaštitu ljudskih prava garantovanih članom 54 Ustava Republika Kosovo.
40. Ombudsman podseća da je EKLJP međunarodni instrument o ljudskim pravima koji se direktno primenjuju na Kosovu i ima prioritet u slučaju sukoba, nad odredbama zakona i drugih javnih institucija. Član 13 EKLJP -a, posebno ističe obaveze i izričito obavezuju državu da, u prvom redu, štite ljudska prava kroz pravni sistem, da obezbedi dodatne garancije za pojedinca da uživa ta prava na efikasan način. Znači, član 13 garantuje pojedincu, delotvorna pravna sredstva za podnošenje žalbe kod lokalnih vlasti, zbog navodne povrede prava, dok član 6 predviđa razmatranje predmeta u razumnom roku.
41. Ombudsman podseća da pravo predsedana Evropskog Suda za Ljudska Prava (ESLJP) je potvrdila da u slučajevima koji uključuju određivanje građanskih prava, trajanje postupka normalno se računa od vremena početka postupka (vidi presudu *Girolomi protiv Italije* od 19 februara 1991 godine i presudu *Boddaert protiv Belgije* 12 oktobra 1995 godine). U ovom slučaju, bio je pokrenut postupak u Opštinskom Sudu u Gnjilanu, 22 maja 2000 godine, dok je 25 juna 2015 godine, OSG je doneo zadnju presudu C.br.393/12, i sada je slučaj u žalbenom postupku u Apelacionom Sudu Priština kao drugostepeni sud, ali još nije odlučena.
42. U vezi sa obimom primenjivanja člana 13 EKLJP-a, Ombudsman podseća da ESLJP, u nekim slučajevima izričito je navela da kašnjenja u sprovođenju pravde predstavlja ozbiljnu pretnju vladavini prava u zemlji. Ograničenja propisana u članu 13 EKLJP,

EKLJP ovako komentara: “Što se tiče navodnog propusta da se obezbedi seansa u razumnom roku ne može se prepoznati takva kvalifikacija u delokrugu člana 13. Inače, mesto člana 13 u šemi zaštite ljudskih prava predviđeno konvencijom, više favorizuje održavanje na minimum ograničenja podrazumevane članom 13“.

43. Isto tako, Ombudsman podseća da član 6 (1) EKLJP-a ne predviđa nikakav apsolutni rok za određivanje razumnosti dužine postupka. To određivanje zavisi od konkretnih okolnosti slučaja, u zavisnosti od složenosti predmeta, ponašanje stranaka i uključenih autoriteta, kao i od onog što je u interesu podnosioca žalbe.
44. Ombudsman napominje da, uprkos činjenici da je SSK, dana 16 aprila 2007 godine, usvojila Strateški plan za pravosuđe Kosova za period 2007-2012, prema kojoj bi trebalo da se reše nagomilani stari predmeti u cilju obezbeđivanja blagovremenog rešavanja svih materijala koji su dostavljeni na sudovima, dok od juna 2014 do juna 2019 godine, odobren je drugi Strateški Plan za rešavanje zaostalih predmeta. Međutim, uprkos ovim strateškim planovima, podnosilac žalbe, nikada nije imala koristi od pomenute strategije.

Zaključci Ombudsmana

45. Ombudsman navodi da nikakav određeni način ili posebni pravni način nije bio dostupan za podnosioca žalbe, preko koje bi bilo moguće da se ona žali odugovlačenjem postupka, uz predviđanje ili nadu da će postići bilo kakvo olakšanje u obliku sprečavanja nepravde ili nadoknadu za doživljenu nepravdu. Ovakav način delovanja sudstva svedoči za uskraćivanje pravde na sudsku zaštitu prava.
46. Ombudsman smatra da vremenski rok od 15 godina bez donošenja konačne odluke je došlo bez krivice podnosioca žalbe. Ona se u nijednom trenutku ne može smatrati da je doprinela zakašnjenju u odlučivanju o predmetu.
47. Na osnovu analize gorepomenutih zakonskih odredbi, informacije i činjenice koje poseduje Ombudsman, zaključuje **da je došlo do povrede prava na pravično suđenje u razumnom roku**, koje je zagantovano gore navedenim zakonskim aktima, da je došlo do povrede prava na delotvorno pravno sredstvo, i time pravosudni sistem je zakazao u odlučivanju o slučaju žalbe. Odugovlačenje i neefikasnost postupaka dovodi do situacija koja su u suprotnosti sa načelom vladavine prava, načelo koje vlasti Kosova su obavezne da poštuju.
48. Stoga, Ombudsman, u skladu sa članom 135, stav 3 Ustava Republike Kosovo “, [...]Ombudsman ima pravo da vrši preporuke i predlaže mere onda kada primijeti kršenje prava i sloboda ljudi od strane organa javne administracije i ostalih državnih organa ” i člana 16 stav 8 Zakona o Ombudsmanu, prema kojem “ Narodni Advokat može dati opšte preporuke za funkcionisanje pravosudnog sistema. Narodni Advokat neće se umešati u slučajevima i drugim pravnim procedurama koja se odvijaju pred sudovima, osim slučaja kada postoji odugovlačenjem procedura”, na osnovu gornje pravne analize, u svojstvu davaoca preporuke, uz referisanje na gore-pomenute argumente, sa ciljem poboljšanja rada u sudskom sistemu Kosova.

Preporučuje

Apelacionom Sudu u Prištini

1. *S obzirom na činjenicu da je podnosilac žalbe pokrenuo postupak još od 200. godine, i u vezi sa slučajem izdato je nekoliko sudskih odluka i još nema konačne odluke, Sud da razmotri mogućnost za preduzimanje mere na rešavanju slučaja, u razumnom roku, uprkos činjenici da je ovaj slučaj u ovom Sudu još od datuma 09.07.2015-te godine.*

Sudskom Savetu Kosova

2. *Da inicira izradu pravnog instrumenta koji bi sadržavao delotvorno pravno sredstvo u smislu člana 13 Evropske Konvencije o Ljudskim Pravima, koja obezbeđuje olakšanje u obliku sprečavanja ili nadoknade u vezi sa žalbama za odugovlačenjem sudskih postupaka.*

U skladu sa članom 132 stav 3 Ustava Republike Kosovo i člana 28 Zakona o Ombudsmanu, br. 05/ I-019, Molimo Vas da nas obavestite o radnjama koje ćete preduzeti, po ovom pitanju, kao odgovor na gore navedene preporuke.

Zahvaljujući se na vašoj saradnji, molimo vas da vaš odgovor, u vezi sa ovim pitanjem da pošaljete u razumnom zakonskom roku, ali ne duže od **trideset (30) dana** od dana prijema ovog izveštaja

S poštovanjem,

Hilmi Jashari
Ombudsman